

Nro 13.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBOL.

*Költ Bétsben Szent György Havának 30-dik napján
1793. esztendőben.*

Enkeelőtte két száz esztendővel hírek sem
vólt az újságíróknak; most pedig úgy any-
nyira meg szaporodtak Európában, mint a' téli
takarmánynak gyűjtésében foglalatoskodó han-
gyák a' mezőben. Hogyha úgy megy velek a'
dolog, mint ment 50 elztendőtől fogva: végtére
a' szabó óllóját, a' varga kapuját, a' kovács pö-
röllyét, az áts szekertzéjét, a' béres ostorját, a'
föld mives' szántó ekéjét el hagygyák, 's újsá-
got fognak a' mezőkben krákogó békáknak, és
ptrütskőknek írni. — Az újság írás a' múlt
17-dik századnak réánk maradt kellemetes és

hasznos fajzattya, mellyet egy Párisi Eskuláp, az az, belső orvos *Renaudot* talált fel, és kezdett 1632 elztendőben (d). Az annakelőtte el folyt századokban élt emberek, vagy élő beízed, vagy levelek által közlötték egymással a' történt dolgokat, mellyek minthogy kézről kézre adattattak által, olyakká lettek, mint a' Zsidó kezén meg fordúlt hollandiai aranyak. Ellenben a' vén aszfonyok, a' kik leg jobb hir harangok voltak, annyit tóldoztak földoztak azokhoz, hogy végtére magok is kételkedtenek valóságokról. Ahozképest méltán lehet az újság írókat betsülni; de koránt sem azokat, a' kik minden szemet dombon kapott hirt ki trombitálnak; nem azokat, a' kik más idegen nyelven írott újság levelekből a' magokét nagy nehezen ki nyögik, — és sem magok nem értik, sem másokkal meg nem tudják érttetni; a' kik nem az olvasó publicumnak hasznára, hanem tulajdon érzényeknek zsirjára figyelmeznak; a' kik semmi válaíztást nem tudnak a' hasznos és haszontalan matériák között tenni; a' kik tsak annyit értenek a' fundamentomos újság íráshoz, mint a' fzetemen vakartsáló tyúk a' talált Indiai gyöngyhöz s. a. t. Nem az

(d.) Anecdoten der Gelehrten T. II. p. 275. Némelleyek a' Volentzéseknak, mint p. o. Saint-Foix Efsais histor. sur Paris T. IV. p. 83; némelleyek a' Németeknek tulajdonittyák az újság írás fel találásának ditsőséget, mellynek bizonyosságára a' XVI. században Coloniában nyomtatott újságokat hoznak elő, vid. Materialien zur geist- und weltlichen Statistik des Niederheinishen und Westphaelischen Kreises 1. Jahrgang 8. St. p. 168. — De akárkt mit mongyon, annál bizonyosabb nints, hogy újságokat mostani formájokban, Renaudot kezdett leg elsőben Párisban írni.

ilyeszek, mondom, hanem az olyan újság írók érdemlik a' tiszteletet, és meg jutalmaztatást, a' kik értelmesen, és minden erőszak nélkül írnak; a' kik a' hafznos és hafzontalan tárgyak között külömbiséget tudnak tenni; a' kik a' külső újság levelekben elő forduló homályos dolgokat a' Geografiából; Historiából; Statisticából, s: a: t. meg tudják magyarázni; a' kik a' valóság közzé mulatságos dolgokat is tudnak elegyíteni, a' kik mind tanult, mind tanulatlan olvasóihoz tudják újság leveleiket alkalmaztatni; egy szóval, a' kiknek mind ezek, mind tudományok, mind tapasztalások, mind által látások elegendő vagyón a' hafznos újság írásra.

Tehát, nem olly alá való teremtések a' jó újság írók, a' mint némelly értetlen 's büfzke emberek gondollyák, és lenni tartják. Hasonló a' jó újság író a' napkeletkor kosarából ki repült méhez, melly a' mezei virágoknak édes nedveségével meg rakodva, tétovissza a' rajhoz, 's abból készit magának és másoknak hafznokra lépes mézet. A' jó újság író gyűjtögeti ölfve e' világnak nevezetesebb történeteit, ő tálallya azokat az olvasó publicum elcibe, ő nem egy két megyének, hanem az egész országnak papja, ő szórja ki e' világra az igazságot, de sokszor a' hazugságot is, de a' melly hibát nem néki, mint copistának, hanem az első koholónak kell tulajdonítani. Nem evangéliomot, hanem másoktól költsönözött mindennapi történeteket ír ő.

Sokkal terhesebb az újság írónak állapattya, mintsem azt más magának képzelhetné. — Akár van ideje, kedve, és egészsége; akár nincs; minden héten kéfzen kell lenni két újság levélnek, nem halaszthattya ő, mint a' könyv író munkájának folytatását; Kedden és Pénteken dél után kéfznék kell újságainak lenni. Gyakorta allig pihenheti ki magát egy 's két fertály óráig; már ismét újságok olvasásához, 's írásához kell neki kezdeni, igen kevés, vagy éppen semmi kéfje ~~van~~

néki a' mulatságra. Minden más hivatalnál ter-
hesebb az újság írónak állapotja. A' kormá-
nyozó miniszternek, tanácsosnak, titoknoknak s.
a. t. bizonyos fonala vagyon, melly szerént hiva-
talos dolgait intézi, de az újság írónak nintsen,
ő néki, most így, majd amúgy kell írni, semmi
bizonyos systemája nintsen. A' papnak nyóltz
napi ideje vagyon prédikáziójának el készítésére,
ellenben az újság írónak a' sok olvasás, mások-
kal való levelezés miatt allig vagyon nyóltz órá-
ja. A' pap csak egy megye előtt prédikál, az új-
ság író pedig az egész világ előtt — amannak el
mondott prédikáziójának minémüségét ritkán vis-
gálja; ellenben a' mit az újság író olvasóival kö-
zöl, papirosra vagyon nyomtatattva, a' leg osto-
bább is just tart annak meg rostalására, égyik
ditsíri, másik pedig gyalázza, holott lehetetlen min-
dennek tettése szerént írni. — A' professzor egy
's két órát tanít egy napon, a' többit familiája
's barátai társaságában tölti el — hogyha egy-
szer le írja tanítását, annakutánna keveset tölt
ahoz, mint a' tsizmadia formájával, úgy bán
egyszer ki dolgozott tudományával, minden ez-
tendőben elő veszi egyszer: ellenben az újság író-
nak nem lehet óhsággal elő állani, új története-
ket hallani kívánnak olvasói. — A' Prókátornak
elegendő ideje vagyon a' réa bizatott ügynek meg
vizsgálására, és védelmezésére. Ellenben a' jó
újság írónak allig vagyon egy két órátskája könyv
olvasásra, ha a' dolgot nem érti, igen öltzövé
újságokkal kedveskedhetik olvasóinak.

A' mint terhes, úgy más részről hasznos hi-
vatal az újság írás, kiváltképen a' következesek-
re nézve. Hat eztenötől fogva igen nagy figu-
rát kezdettek az újság írók Európában tsinálni.
A' mostani Frantzia N. Gyűlésnek nevezetesebb
tagjai csak nem mindnyájan újság írók vóltanak.
A' vólt a' meg hólt *Mirabó*, azok vóltak *Condor-
cet*, *Cambon*, *Robertspiere*, *Marat*, *Malonet*, *Ma-
nuel*, *Brijsót*, *Quinette*, és *Isnard*; a' vólt *le Brun*,
mostani Status- és *Brouchette* hadi ministerek is.

Övék legyen pünkösti királyságok, sem a' M. Kurir, sem más értelmes újságírók nem kívánnják szerentséjeket, meg elégefnék mostani alatson sorsokkal, és fáratságoknak tsekély meg jutalmaztatásával.

B é t s.

Mind a' Fels. Tsászárné és Királyné, mind a' született fő hertzeg kívánt egészségben vagynak. Hogy el ne felejsük, a' régi bé vett szokás szerint, mingyárt a' keresztségnek végbe vitettetése után arany gyapjas vitézzé tette Fels. Urunk első szülött fiát *Ferdinándot*. Ennél a' vitézi rendnél nintsen Európában betesebb, mellyet hajdan, u. m. 1430 ezftendőben *Filep* Burgundiai hertzeg, a' ki a' Belgyiomi 17 tartományokat ölfve kaptsolta, állította fel Brügában, Flandriának nevezetes városában, a' bődogságos Sz. Máriának és Sz. András Apostolnak tiszteletekre, olly fel tétellel, hogy a' keresztény vallást védelmezze, és ki szabadítsa a' Törökök kezéből a' fz. földet. — Elejénten tsak 21 tagjai vóltanak ennek a' vitézi rendnek, kiknek számát annakutánna 51 főre szaporította V. *Károly* Tsászár, mint a' 17 Belgyiomi tartományoknak örökös ura. E' rendnek fő mesterei elsőben a' Burgundiai hertzegek, annakutánna pedig a' Spanyol királyok vóltanak. A' rend tzimere egy arany lántzokon függő arany gyapjas báránka, illetén *Claudianusból* vétegett felül irással: *Pretium non vile laboris*, az az: *nem alávaló meg jutalmaztatása munkájának*. Az említett V. *Károly* Tsászár meg engedte az arany gyapjas vitézeknek, hogy ezt a' tzimert veres pántlikán le fügve viselhessék, ugyan ő emelte fel ennek a' rendnek betsületét annyira, hogy minden Austriai házból született R. Tsászárok viselték azt, és senki sem lehetett annak tagjává, hanem tsak azok, a' kik felettébb érdemesekké tették magokat az Austriai, és Spanyol udvarok iránt. II. *Károly* Spanyol királynak 1700 ezftendőben történt halála után, mind III. *Károly*, mind

a' Spanyol királyságra emeltetett Andegaviai herczeg *Filip*, magoknak tulajdonították a' rendnek fő mesterségét. Az 1725 esztendőben szerzett Bétsi békecséghen, abban egygyeztenek meg, hogy hóltok napjáig mind ketten élhessenek azon títulsal, 's mind ketten tehessenek vitézeket. VI. *Károly* Tsászárnak (a' ki egy darabig III *Károly* név alatt Spanyol király volt) halála után, felséges férjének I *Ferentz* Tsászárnak adta ezen méltoságot *Mária Theresia*. Eléggé morgott ellene *Ferdinánd* Spanyol király; de tsak ugyan semmire sem mehetett, és így, még mostan is a' felylyebb említett Bétsi békecség szerént vagyon a' dolog, mind az Austriai házból származott Tsászárok, mind a' Spanyol királyok viselik a' nagy mester nevet, és mind ketten első szülött férfi magzattyaikat arany gyapjas vitézeknek szokták mingyárt meg kereszteltetések után tenni. Ennek a' rendnek deák neve *Ordo aurei velleris*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hadi Történetek és Környüállások.

Mansból az iratik Aprilisnek 15. napján, hogy sem *Dumurier*, sem az ő vele hozzánk által jött és mintegy 6000 főből álló Fr. sereg nem fognak az Austriai seregekkel égygyütt Frantzia Országba bé vitettetni, sőt hogy ő réajok fel nyílt szemekkel vigyáznak a' miénk. A' Ts. K. seregek három colonnében marsiroztak bé Fr. országba. Az első *Conde* várát zárta bé; a' második *Valenciennes* között telepedett le, hogy ekként semmi egygyeisége ne lehessen az abban fekvő Fr. seregeknek a' többiekkel; a' harmadik *Maubege* és *Rysel* között táborozik; de mind a' három calonne úgy vagyon helyheztetve, hogy az első jel adásra öszve lehessen azokat kaptsolni. *Ostendében* Austriai Flandriának kitsin, de népes ki kötő helyében 4000 Anglus katonák szállottak ki a' szárazra, és egyenesen *Koburg* herczeg armádiájához fognak menni. — Hollándiából négy nagy ágyúkkal, és külömbkülömbféle hadi eszközökkel meg terheltetett hajók érkeztenek Brüsszelbe.

Épen most érkeze hozzánk az a' kellemetes hír, hogy *Conde* vára önként fel adatott a' Ts. K. ostromló seregeknek.

Luxenburgból illetén értelmű levél irattatott hozzánk, hogy a' *Bolió* (*Beaulieu*) Generál kormányára bízott Ts. K. seregek a' *Luxenburgi* tartománynak *Marche* nevű kis városától fogva a' *Treviri* hegyekig terjedkedett ki, hogy az a' sereg 27000 főből álló, és hogy immár parantsolatot kapott a' masirozásra, de hová, hová nem? bizonyosan meg nem lehet határozni. A' miképen a' környül állások mutatták, egyfzersmind fognak a' *Sarlonisi* és *Montmediai* várak ostromoltatni. *Valenciennesnek* sem lehet magát sokáig védelmezni. Minden abban lévő hadi eszközöket és tábori eleséget Austriai Belgyiomba vitetett által *Démourier*, mellyek immár a' Ts. K. győzedelmeknek kezeikbe estenek, ahozképest meg nem foghattuk, miként lehetne a' nevezett váraknak magokat sok ideig védelmezni. Ha a' fegyver nem is, bizonyosan meg fogja az abban fekvő Fr. őrizeteket az éhség szelidíteni és győzni. — A' *Santerre* serfőzöböl Generállá lett Fr. kormányozónak hegyes törős serege, fegyverben gyakorlott segégünknek első tüzet sem fogja ki állani, nemhogy ellenünk győzedelmeskedhetne.

A' *Rajna* vize mellett fekvő Prussziai seregeknek erősítésére 15000 Ts. K. katonák küldettek, mellyeket *Kalkreuth* Prussziai Generál fog kormányozni, ő réá bizattatik *Mognntzia* városának ostromlása is. Ennek a' seregnek egy része *Türkheim*, más része *Lautern* környékén telepedett le. *Oppenheim* mellett egy hajó hid készítettett a' *Rajna* vizén, *Geinsheim* mellett pedig egy nagy tábori magazin gyűjtetett öszve. A' Prussziai király 500 fzekért fogadott bérbe a' *Frankfurtumban* lévő ostromló eszközöknek, *Moguntziának* ostromlására lejendő vitetésekre.

Azon ki tsapásnak bővebb meg értésére, mellyet minap 10,000 Frantziák tettek *Kasselből*, illetén tóldalék küldtetett *Aprilisnek* 15. napján *Hanauból*: A' *Moguntziában* és *Kasselben*

fekvő Frantziák egész erejeket öfzve szedvén, és a' Rajna vizén lévő hidat szalmával bé terítvén, két oldalról 24 ágyúkkal ütötenek ki a' Hafsiai és Prussiai seregekre. Eggyik része a' Hafsiai granatérosokra tsapott, és el is vett tőlök egy sántzót, és néhány ágyúkat, de sokáig meg nem maradhatott azoknak birtokában, mivel a' Hafsiai Leib dragonyos regement segítségekre mentvén a' granatérosoknak, 100 embert közülök levágtak, 14. pedig el fogtak. Itten lövetett el *Butthlar* Hallszus hadnagynak eggyik lába, melly sebében meg is hólt. A' másik része, ugyan azon órában a' *Kostheim* mellett fekvő Prusszusokra ütött, holott *Borstell* hadnagy, és néhány közember agyon lövettek. De már most egy szálmit sem lehet tőlök tartani, mivelhogy a' Moguntziának ostromlására rendeltetett seregek már a' Rajna vizén túl táboroznak, maga pedig a' király Aprilisnek 12. napján a' város környékében lévő hegyeken ütött sántort, 's onnan fogja őket tüzes golyóbisaival köszöngetni. Aprilisnek 16. napján kemény és hosszas ágyú harsogások hallattak, kétség kívül a' Moguntziában fekvő Frantziák lövöldöztenek a' hegyeknek tetején redutakat, az az, föld várakat hányó Prussiai gyalogságra.

Egész Európa meg vallya azt, kéntelen is meg vallani, ha minden részre való hajlás nélkül gondolkozik és szóll, hogy a' magyaroknál, sem hivebb, sem vitézebb katonái nintsenek a' Fels. Austriai Háznak. Meg tettzik a' jelenvaló hólnapnak 12. napján Schvetzingenből, a' Palatinátusi választó fejedelemnek nyári mulató kies helységéből hozzánk egy Márs unokája által igazított levélből is, mellyet nemzetünknek örök díszére, mi is kívántuk az olvasó magyar publicummal közleni. Ennek rövid summája ez, hogy a' midőn a' Prussiai király két fiaival, u. m. *Fridrik* korona örökösével, és *Lajossal*, az uralkodó Brunsvigiai hertzeggel *Ferdinándal*, Nasszau-Siegeni Printzel, és több fejedelmi személyekkel a' nevezett választó fejedelem nyári mulató palotá-

jának, kies kertének, és ottan lévő ritkaságainak szemlélésekre mentenek, és a' kertben sétálgattnak volna, nagy maga le erefzkedésével beszélgetett velem a' jövendőbéli Palatinátusi választó fejedelem a' Bibonti hertzeg, 's illyetén hízelkedő szókra fakadott ki irántam: „Méltók, *ügymond*, „ a' magyarok mint valóságos vitéz emberek, a' di- „ tsiretre, mellyről közönséges emlékeztető jelt fo- „ gok, a' következő maradékoknak hagyni. „ Homburgot, az én örökségemet, mellyet 500. „ Frantziák el foglaltanak, ki akarván a' Ts. K. „ sereg kezek közül venni, el indúlt, 16 *Wurm-* „ *ser* huszárok mentenek elő, a' kik látván az „ ellenséget, meg nem tartóztathatták magokat, „ hanem sebes vágatva bé nyargaltanak a' vá- „ rasba, a' kit a' Frantziák közül elő utól értek, „ le szabdalták, az életben meg maradtakat ki „ üzték, és sok prédát nyertenek. Ezek közül „ a' derék vitézek közül, hárman hőltanak meg „ vitéz halállal, tizenhárman, kik közül ketten „ sebet kaptanak, meg tartották a' helyet. Ezen „ nemes indulatú vitézeknek örök emlékezetekre „ egy kő oszlopot fogok a' Homburgi piatzon fel „ emeltetni, és neveiket abba vágattatni. „ Ezek „ voltak ennek a' nagy fejedelemnek szavai. Hát „ ugyan semmit meg nem indulsz é ennek olvasá- „ san? könnyen képzelheted, minémü érzékenység „ támadott bennem e' szóknak hallásán. Méltók, „ hogy nemzetünk tudtára adattalsanak s. a. t. Légy „ jó egészségben, vagyok igaz szívu barátod.

Todt Kapitány.

Frantzia Ország.

A' Párisi N. Gyűlés mostani szorongattatás között szüntelen decretizál, azonban még is semmi, vagy kevés sikere vagyon decretizálásainak.

Áprilisnek 6. napján tartatott dél előtti ülésben azt javasolta *Isnard* a' N. Gyűlésnek, hogy egyg olly deputátziót kellene fel állítani, a' melly

égyedül a' közönséges jónak öregbitésére vigyázzon. Helybe hagyatott tanácsa, és leg ottan el is végeztetett, hogy ez a' deputáció kilentz, szabad voxok által választatott személyből álljon, a' kik titkon tanácskozzanak, a' ministerium végzéseinek végre hajtását segélyék; és hogyha ártalmassak volnának azok a' hazának, el rontsák; hogy a' közönséges bátorságnak fenn tartására minden eszközhöz nyúlhassanak; hogy minden leg kisebb tselekedeteikről is számot adgyanak a' N. Gyűlésnek; hogy minden héten jelentést tegyenek a' köz társaságnak állapotjáról; hogy minden hólnapban változtassanak azon deputációnak tagjai; hogy a' közönséges kassza ne legyen kezek alatt s. a. t.

Délutánni ülésben egy más Valenciennesből küldetett levél vétetett elő, mellynek rövid summája a' vólt, hogy *Dumourier* el hagyta a' Fr. táborn; hogy *Valence* és *Egalité* Generálok, és *Gr. Bertsény* huzár regementének nagy része ötet követték; hogy azon 500 millió livrákból álló summa pénz, mellyet *Dumourier* hiv emberei el fogtak, ismét el vétetett tőlök, és Valenciennesbe vitétt; és hogy *Dietmann* Generál fáradhatatlan vólt a' széllyel ofzlott frantzia seregnek öfzve gyűjtésében s. a. t.

Aprilisnek 8. napján a' N. Gyűlésbe menvén, az úg nevezett *de bonne-Nouvelle* osztálynak küldöttjei, néhány nemzet képét viselő tagokat, nevezetesen *Brissotot*, *Gensonnet*, *Veigniot*, *Gugdetot*, *Barbaruxot*, *Buzot* és másokat, *Dumourier*rel való tzimborálással vádolták, és azt sürgették, hogy ezek adattatnának által a' revolutionale tribunálnak, az az, a' pártosok ellen fel állitatott kemény itilő széknek, mellyet ha miveléndenek, meg mentik a' hazát a' feje felett lengedező véfzedelemtől. Némelleyek örvendeztenek ezen fel tételen, mások ismét bosszankodtanak; végtére a' sok láрма után a' végeztetett el: 1. hogy a' ki a' N. Gyűlésnek valamelleyik tagját valamelley

rosszal vádolándja, nem őt, hanem a' közönséges tsendelségre vígyázó deputációnak adja bé azt irásban — 2. hogy a' melly N. Gyűlésnek tagja a' nemzethez való hűségtelességéről meggyőztetik, adattafson által a' Revolutionale Tribunalnak. — 3. Hogy az említett de *Bonne-Nouvelle* ofztálynak vádja is adattafson által ezen itilő széknek.

Továbbá azon levelek vétettek elő, melyeket *Lequinio*, *Cochon*, és *Belegard* nemzeti biztosok küldöttek Valenciennesből, mellyekben avval akarták a' reménység és félelem között fetrengő N. Gyűlést tsendesíteni, hogy a' *Dumurier*-rel által ment seregek ismét vissza tértenek a' Fr. köz társaságnak hűségére, hogy az el pártolt Generál mindent, a' mit tsak tudott el követett a' nemzetnek romlására, és a' meg holt király fiának királyi méltoságra való emelésére, a' Fr. tábornak maga pártjára való hajtására; de hogy tellyeséggel nem bóldogúlhatott, lehetetlen volt nékie a' katonákat el tsábítani, és hogyha ő, t. i. *Dumurier* el nem szökött volna, bizonyosan meg ölték volna őtet a' frantzia módon gondolkodó hív vitézek. — Ezt hozzá tették, hogy *Neuilly* Generál egy leg főbb volna a' *Dumurier* tzimborásai között; hogy az új hadi minister *Bushot* oda érkezvén mindent meg szemlélt, mindent el követ annak jó állapotba való helyheztesésére; hogy a' *Dumurier* helyébe választatott *Dampierre* Generál, a' kormányára bizatott Fr. tábornok meg vizsgálta; hogy az el pártolt Frantzia hufzárók ismét vissza mentenek. s. a. t. Illyetén, és ezekhez hasonló költeményekkel kívánnják a' N. Gyűlésnek hazug biztosai, a' nemzet ízívén esett nagy sebet enyhíteni.

A' közönséges bátorságra vígyázó deputáció, mellyről fellyebb emlékezetet tettünk, illyetén rendeléseket tett: 1. Hogy minden Fr. tábornál három hív és égyenes szívű biztosai légyenek a' nemzetnek, a' kik szüntelen vígyázzanak a' kór-

mányozó vezéreknek, tiszteknek, katonáknak, és tábori ágenseknek tselekedeteire. — 2. Hogy ezek a' biztosok gondot tartsanak a' tábori elzökökre, hogy öök számot vegyenek a' livránsoktól, az az, a' tábori eleséget és elzököket öözve szerzök Commisariusoktól. — 3. Hogy öök telylyes tehetségök szerént öoregbitelsékek a' recrutáknak számát, és jó rendet igyekezzenek a' tábornál tartani. — 4. Hogy igyekezzenek a' *Dümmurrier* tzimborásait, és más köz társaság titkos elenségeit ki tanulni, és azokat külgyék a' Revolutionale Tribunálhoz. — 5. Hogy minden városokban és helységeekben lévök polgári tisztek engedelmeskedjenek ezen biztosok parantsolattyainak, ki vévén az öölly eseteket, a' mellyek a' hazának romlására tzeloznának. — 6. Hogy ezeknek a' biztosoknak határ nélkül való hatalmök legyen. — 7. Hogy minden hónapban mások küldetessenek helyekbe.

Aprilisnek 9-dik napján tartatott ülésben azt végzette a' N. Gyűlés, hogy minden 4 órányi járó földre, bizonyos számú lovak és szekerek tartassanak készen, mellyek által a' Fr. táboroknak szűkségére tartozök eledelek, elzöközök, ártilleria s. a. t. nagy sietséggel oda vitetessenek; (Ezen végezésnek az a' következése vagyon, hogy Párisban ritkán lehet öölly embert látni, a' ki tulajdon kotsiján és lovain mehetne valahová, erőszakosan el vétettek tölök lovaik). Hogy e' végre egy öölly társaság állitasson fel Párisban, a' melly öegyedül az öölly szűkséges lovakra, tzekekre, és hámostokra viselleyen gondot; hogy adja fel a' hadi minister mennyi költsék kívántasson e' végre, azomban vegyen ki, a' nemzet kasszájából 2 millió livrát, hogy minden Ország öosztályáiban egy föben járó dologra vigyázök öölly szék állitasson fel azoknak meg vizsgálásokra, és meg öitiltetésekre, a' kik a' költséget a' nemzet ellen igyekezik fel ingerleni — hogy *Kellermann* Generál egy 600 tanúlt és az Alpes hegyekben jártas vadászokból állök bataliont állitasson fel, a' kik Alpesi vadász katonáknak nevezetessenek. s. a. t.

Aprilisnek 10. napján tartatott ülésben a' *Maulde* mellett fekvő Fr. tábortól Párisba ment két katonák jelentenek meg, és avval vádolták *Valence* és *Egalité* Generálokat, hogy ők azt mondták volna, hogy, hanemha királyt választándónak magoknak, lehetetlen léfzen a' békefséget vissza szerezni, mellyre azt felelték volna a' Fr. Seregek: *Mi ugyan békefséget kívánunk magunknak, de királyt nem s. a. t.* — Ugyan ezen ülésben nyújtottanak bé a' Hannóviai tartományban fekvő *Halleni* osztálynak küldöttjei egygy irást, mellyben avval vádolták a' nemzet képét viselőket, hogy azok meg vólnának pénzel vesztegettetve, és hogy szükség vólna őket el távoztatni, *Danton* helybe hagyta a' kérést, *Pethion* pedig ellene vólt. A' több tagok is egygy értelemben vóltanak *Danton*nal. Erre *Pethion* azt mondotta: tsudálkozom, *ugymond*, hogy egygy olly tárgy tétzhetik a' N. Gyűlésnek, a' melly által bizonyosan vége leszen annak. Ez a' fel tétel, a' *Contrarevolucionistáknak* munkája, a' kik a' köz népet vakítani akarják, egy olly embernek tselekedete ez, a' ki itt közöttünk ül, a' ki *Dumuriert* el vádolta, de *Egalité*t nem, mivel ő nálla gyakorta ebédlett. — *Danton* jól értvén kire tze lozzon *Pethion*, de el akarván a' vádat mellözni, arra azt felelte: *Mi, a' kik a' réánk bizattott dolgot még el nem végzettük, semmi ditsiretet nem érdemlünk.* A' Párisi Előjárók gyűlésében, a' többi között a' végeztetett el, hogy tsak ollyan polgárok küldettelsenek a' királyi familiának örizetére, a' kik hiv patrióták, és a' kik személyesen ottan szolgálatot tenni nem akarnak, veszelsék el a' polgárság jufsát.

Aprilisnek 11. napján azt végezte a' N. Gyűlés, hogy minden Fr. köz társasághoz tartozó tartományban meg tiltafson a' pénzel való kereskedés, és a' ki ezen törvényt által hágándgya, hat esztendeig tartó tömlöztze büntettelsen. Hasonló dija légyen a' portékáknak óltsobban, vagy drágábban lejendő el adásoknak, és vevéseknek,

mint a' mint azoknak árra meg vagyoh határozva: Semmi aranyat és ezüstöt ne légyen szabad az Ország kebeléből ki vinni. A' ki az assignatákat az az, frantzia pénz papiroost el nem veszi portékáiért, azoknak egész árrát veszesse el, e' mellett, a' nemzet kasszájába egyy annyit fizessen büntetésül.

Közelebb múlt alkalmatossággal közlöttem E. Olvasóimmal azon manifestumot, mellyet *Koburg* hertzeg küldött a' Frantzia nemzetnek. *Dümurrier* is küldött egyy *adrefset*, az az, egy magát mentő levelet hazafiaihoz, mellyben őket hazaja iránt mutatott hűségére, és hafznos szolgálattýára emlékeztette, a' mellyben szemeik eleibe rakta azokat a' sok vízföntagságokat, mellyekkel ő néki küzködni kellett vala, a' mellyben inti őket a' jelenvaló veszedelemnek meg gondolásá-ra, a' mellyben okát adja Frantzia szolgálattól lett ki költözésénc. Sok példák által meg mutatta, miként dolgozott légyen ő a' Frantzia Revolutiónak kezdetétől fogva nemzetének betsülete mellett — mit nem mivelte múlt 1792 esztendőben. A' mint mondja, három hólnapig viselte a' külső dolgokra gondot viselő ministerséget, és az alatt a' rövid idő alatt is sok bosszúságot, sok vádoltatást kellett néki szenvedni, mintha ő hűségtelenséggel viselte volna hivatallyát. Hazug vádolóinak meg tzáfoltatások után, vitézi pályafutásra adta magát, egy kis tábort kormányozott, és még ekkor is engedetlenséggel vádoltatott, 's kevésbe múlt, hogy ártatlan lévén, halálra nem itilletett. — De mivel jó következesi voltanak engedetlenségének, kormányára bizott a' Compániában táborozó Fr. sereg, mellyel szerentsésen ki is üzte onnan a' Prulsusokat. Ettől a' szempillantástól fogva, *ügymond Dümurriet*, a' minden gonofz emberek között elsőséget érdemlő, az egész Fr. nemzetnek motska *Marat* meg nem szünt jó híremnek, nevemnek martzongásától, kifesebitésemétől. Múlt Novembernek kezdetében mentem az Austriai Belgyiomba, *Jemüppé*

mellett meg vertem az ellenséget, és egész Aquisgránig, s Lüttichig mentem előre. — Még is, újabban ki kelt ellenem az irigységnek és rágalmazásnak lelke, és avval vádolt, hogy én Brabántziai hertzezzé, avagy Dictátorrá akartam lenni, és nem foglalatoskodtam segítő seregeknek, ott a' hol kellett volna, küldetésekben. — Az egész tábor éhség, szükség, és mezitelenség rongálta, 15,000 katona esett nyavalyába, 25000 szökött el, és 10,000 ló hullott el.

„ Eleget irkáltam a' N. Gyűlésnek, hogy
 „ jobb rendelkezéseket tétessen a' hadi seregekről. —
 „ Magam is Párisba mentem, tulajdon füleimmel
 „ hallottam a' hamis vádakát, magam jelen voltam,
 „ mikor az ellenem öfzve esküdött emberek
 „ fejemet kívánták. Le akartam hivatalomat tenni,
 „ meg nem engedtetett, réám bizattatott,
 „ hogy mennek alkuba Angliával és Hollandiával
 „ a' békeférségnek további fenn tartásáért. —
 „ Midőn én velek leveleznék, akkor izent hirem
 „ nélkül azoknak hadat a' N. Gyűlés. Olvasván
 „ ezt az újság levelekből, öfzve gyűjtöttem kevés
 „ népemet, meg támadtam Hollandiát, három
 „ erőférséget vettem el kezezből. Halván a' Fr.
 „ seregeknek Aquisgránutól, és Leódiából való
 „ ló vízfza meneteleket, segítségekre mentem,
 „ Mártiusnak 16. napjától fogva egész 22. napjáig
 „ szüntelen tsatáztam az ellenséggel, még pedig
 „ olly formán, hogy magok a' győzedelmesek
 „ tsudálták és ditsirték bátorságomat. Lehetetlen
 „ volt seregeinknek Belgiomban való megmaradások,
 „ azoknak végső veszedelembe való esések
 „ nélkül. Tudva vagyom mitsoda pontból nézte
 „ ezen vízfza meneteletemet a' N. Gyűlés, és mit
 „ végezett felőlem, melyet meg akartam előzni,
 „ a' mostani Gyűlést el öfzlatni, és az előbbi
 „ constitutiót helyre állítani. Mindnyájan erre
 „ esküdtünk meg, az ugyan még egészlen nem
 „ tökéletes, mindazáltal meg fogják azt az idő
 „ és tapasztalás jobbitani. Ifzonyú égyetlen egynek
 „ despotismusa, de ifzonyabb 700 emberé.

„ Tsak az élhet Párisban bátorságban, a' ki en-
 „ nek az öldöklő társaságnak tagja. Mindezek
 „ után le festi előttök a' mostani N. Gyűlésnek
 „ tagjait, mint fősvény és fel fúvalkodott lelkű
 „ embereket, kárhoztattya a' minap fel állitatott
 „ revolutiónalis itilő széket, mint minden isteni
 „ és emberi törvénnel ellenkező dolgot, ótsá-
 „ rolyya mind azokat a' parantsolatokat, mellye-
 „ ket a' N. Gyűlésnek tudatlan tagjai hoznak és
 „ küldenek a' hadi vezéreknék. Utollyára így
 „ szól manifestumában: Frantzok! nyúllyúnk
 „ az 1789. 90. és 91. esztendőki constitúcióhoz,
 „ mint jelenvaló vezzedelmünkből léjendő meg
 „ szabadulásunknak égygyetlen egy eszközéhez,
 „ állítsuk visszsa a' királyi méltoságot. — Igazak
 „ és engedelmesek ellenségeink, a' kik mind ad-
 „ dig, mig az előbbi tsendefség, rend és törvé-
 „ nyek visszsa nem szereztetnek, le nem akarják
 „ a' fegyvert tenni. Esküszöm, mihelyt az előb-
 „ bi constitúció talpra álland, mingyárt le mon-
 „ dok hivatalomról. „

Tegnap hallottam, de bizonyosán nem ir-
 hatom, hogy *Dumürrier* Helvetziába ment által,
 és hogy *Bournonville* hadi ministert és társait *Lia-*
badon botsátotta *Koburg* hertzeg. Majdan meg
 tudjuk, igaz é ez a' hir avagy nem.

Jelentés.

Magyar Országban, N. *Csongrád* Vármegyé-
 ben, nagy méltóságú Gróf N. *Károlyi Károly*
József úr ő Nagysága uradalmában, a' *Derekegy-*
házi pulztán, *Mező Hegyesnek* szomszédtságában
 e' bé állott hólnapjának 23. és következő nap-
 jain, feles számú ménesbeli lovak és gulyabeli
 szarvas marhák kótya vetyére fognak botsáttatni.
 A' kiknek tehát kedvek lejénd, meg jelenhetnek
 a' rendelt napra a' *Derekegyházi* pulztán.

Doct. *Decsy Sámuel*.